

Nr 82.

Av herr **Nilsson** i Antnäs, *angående anslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter.*

Under punkt 11 vid nionde huvudtiteln i årets statsverksproposition föreslås förändrade grunder för utgående av understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter, i nära anslutning till ett av kungl. lantbruksstyrelsen uppgjort förslag. I ett avseende frångår departementschefen emellertid detta förslag. Å sidan 50 säger han:

»Lantbruksstyrelsens förslag att, om en skola av särskild anledning tillfälligtvis gått förlustig statsanslag till själva skolan, understöd till elever vid skolan likväl skulle kunna utgå från nu ifrågavarande anslag, finner jag mig däremot icke kunna understödja. Att på detta sätt, låt vara i undantagsfall, öppna möjlighet till statsunderstöd åt elever vid skolor, som måste anses såsom helt och hållet privata och icke äro förbundna att iakttaga gällande reglemente samt icke heller äro underkastade inspektion, synes mig kunna medföra betänkliga konsekvenser.»

Den vanligaste anledningen till att en skola tillfälligtvis kan gå miste om sitt statsanslag är, att densamma ej lyckats erhålla det i gällande reglemente föreskrivna minimiantalet elever. Lantbruksstyrelsen har nu i sitt yttrande i frågan framhållit, att det förhållandet, att en förut statsunderstödd skola närmast påföljande år icke erhåller statsunderstöd, icke bör gå ut över elever, som i förhoppning att erhålla understöd sökt inträde vid sådan skola. Det är givet, att dessa elever i allmänhet sakna förmåga att bedöma, om en statsunderstödd skola allt fortfarande skall komma att fylla de för statsunderstöd bestämda fordringarna, och om den således under det följande året skall vara statsunderstödd eller icke. Och av skolans styrelse eller dess föreståndare kan man ej heller gärna vänta, att de skola varna de inträdessökande för den risk han eller hon löper genom att söka inträde

vid deras skola, då skolans rätt att erhålla statsbidrag kanske just är beroende av att ett tillräckligt elevantal erhålles till skolan. Tvärtom torde en sökande i detta fall i många fall bliva alldeles särskilt uppmuntrad att söka inträde vid skolan. Blir de antagna elevernas antal tillräckligt, blir allt gott och väl: skolan får sitt statsbidrag och eleverna de i utsikt ställda skolunderstöden. Men blir elevantalet ej fulltaligt, så indrages båda delarna. Detta kan ej anses rätt, vad de obemedlade och mindre bemedlade eleverna angår.

Visserligen kan det, såsom departementschefen framhållit, vara förenat med vissa olägenheter, att elevunderstöd utgå till elever vid en ej statsunderstödd skola, men dessa olägenheter böra utan allt för stora svårigheter kunna övervinnas. Om det stadgas, att elevunderstöd ej får utgå till elever vid andra icke statsunderstödda skolor än sådana, som under föregående år åtnjutit statsunderstöd, och vilkas styrelser förbinda sig att, även om ej statsunderstöd kan erhållas, fortfarande ställa sig det för vederbörande skolform fastställda reglemente till efterrättelse, så torde några större betänkligheter ej böra förefinnas emot att till obemedlade och mindre bemedlade elever, som antagits vid skolan, utbetala vanligt elevunderstöd. Nästa år veta alla, som söka inträde vid en sådan skola, vilken risk de löpa med hänsyn till elevunderstödet. Men att straffa en elev med förlusten av det påräknade elevunderstödet även i de fall, då han ej haft möjlighet att förutse, att en förut statsunderstödd skola kommer att gå miste om sitt statsbidrag, förefaller varken rättvist eller av behovet påkallat.

På grund härav får jag värdsamt hemställa,

att riksdagen med bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit under punkt 11 i nionde huvudtiteln angående understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter ville uttala sig för att dylikt understöd må kunna utgå även till elev vid ej statsunderstödd skola i det fall, att skolan under föregående år åtnjutit statsunderstöd och dess styrelse förbinder sig att under det läsår, som elevunderstödet avser, fortfarande ställa sig till efterrättelse det för vederbörande skolform gällande reglemente.

Stockholm den 24 januari 1917.

N. E. Nilsson.